

Mokymai bendrosios praktikos slaugytojams bus organizuojami Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Šiauliuose. Žmogaus audinių, ląstelių, organų donorystės ir transplantacijos pagrindų programą sudarys šios temos: organų ir audinių donorystės ir transplantacijos proceso organizavimas Lietuvoje (2 val.); donorų paruošimo medicininis procesas (2 val.); audinių, ląstelių bankininkystė (3 val.); audinių, ląstelių ir organų transplantacijos bendrieji principai (ne mažiau kaip 6 val.).

Baigę mokymo programą, dalyviai žinos pagrindinius audinių, ląstelių ir organų donorystės ir transplantacijos procesą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, donorystės ir transplantacijų rodiklius Lietuvoje, bus susipažinę su audinių, ląstelių ir organų donorystės bei transplantacijos proceso organizavimo ir koordinavimo ypatumais, išmanys sutikimo donorystei principus, asmens galimybes dalyvauti audinių, ląstelių ir organų donorystės ir transplantacijos procese, donorų paruošimo medicininio proceso ypatumus bei slaugytojų vaidmenį ruošiant donorus.

Baigę mokymus, bendrosios praktikos slaugytojai žinos, kaip formuoti teigiamą visuomenės požiūrį į donorystės ir transplantacijos procesą, galės suteikti informacijos visuomenei dėl sutikimo pasirašymo donoro kortelei gauti, mokės suteikti informaciją pacientams ir jų artimiesiems apie audinių, ląstelių ir organų donorystės ir transplantacijos principus ir bendradarbiauti su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais organizuojant audinių, ląstelių ir organų donorystės ir transplantacijos procesą.

Baigiamasis mokymų etapas – slaugytojų žinių ir gebėjimų vertinimas. Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro tobulinimo 14 valandų pažymėjimas slaugytojams bus įteikiamas, teisingai atsakius į daugiau kaip 70 procentų parengto klausimyno klausimų.

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro ir Nacionalinio transplantacijos biuro prie Sveikatos apsaugos ministerijos inf.

„HydroClean“ – vienintelis tvarstis, kuris sugeria ir valo žaizdą

Iki šiol nė vienam konservatyviam žaizdų valymo metodui nebuvo naudojami tvarščiai, kurie vienu metu galėtų atlikti abi užduotis – sugerti ir valyti. Visada buvo taikomos skirtingos medžiagos ir atliekami sudėtingi veiksmai. Su „HydroClean“ visa tai galima pamiršti. Patentuotas „HydroClean“ sugeriamasis ir valomasis veikimo principas užtikrina greitą gilų valomąjį poveikį – vienu veiksmu padeda atsiskirti nekrozinėms masėms ir sumažina bakterijų skaičių.

Žaizdų gijimą lemia odos ir organizmo audinių gebėjimas regeneruotis ir atsinaujinti. Tiek epitelio regeneravimas, tiek gerokai sudėtingesnis intensyvus jungiamojo odos audinio atsinaujinimas yra biologiškai kurį laiką gerai organizuotų įvairių kraujo, imuninių ir audinių ląstelių bendros veiklos rezultatas. Šios ląstelės skatina gijimo procesus vadinamųjų žaizdų gijimo fazių metu.

Paprastai skiriamos trys žaizdų gijimo fazės. Jos laiko požiūriu iš dalies sutampa ir todėl negali būti viena nuo kitos atskiriamos. Jei viena fazė pažeidžiama, pavyzdžiui, dėl stiprios nekrozės, infekcijos ar per mažo skaičiaus augimo faktorių, tolesnis žaizdos gijimas biologiniu ir laiko aspektais sutrinka arba visiškai sustoja ir žaizda tampa lėtinė.

Kad žaizdų gijimo procesas būtų tinkamas, lemiamą yra uždegimo fazė, t. y. hemostazė ir žaizdos valymas (trumpai vadinama valymo faze). Tuo pat metu į procesą įsitraukia visos ląstelės, būtinos granuliaciniam audiniui (granuliacijos fazė) ir epiteliumi (epitelizacijos fazė) susiformuoti.

Gydant šiuo laikotarpiu būtina keisti tvarščius, kad žaizda būtų greitai išvalyta, kruopščiai pašalintos negyvos ląstelės ir, suformuojant drėgną žaizdos aplinką, palaikomi pačių organizmo ląstelių valomieji procesai (autolitinis debridementas). Optimalus tvarstis šiuo pirmuoju etapu yra „HydroClean“.

Antrajam etapui tinka „HydroTac“. Dėl taikomos technologijos „AquaClear“ tvarstis „HydroTac“ skatina granuliacinio audinio formavimąsi ir greitina epitelizaciją. Abu tvarščiai – tiek „HydroClean“, tiek „HydroTac“ – sudaro

inovatyvią drėgno žaizdų gydymo technologiją, kuri apibrėžia pažangius žaizdų gydymo standartus, nes abi priemonės yra efektyvios ir paprastos naudoti.

Patentuotas sugeriamasis ir valomasis veikimo principas

Pagrindinė „HydroClean“ klinikinė charakteristika yra tvarščio sugeriamojo sluoksnio centrinė dalis, sudaryta iš superabsorbento polimero (SAP), sudrėkinto Ringerio tirpalu, kuris nenustojamai išskiriamas į žaizdą. Dėl tokio nuolatinio Ringerio tirpalo išskyrimo nekrozinės masės suminkštėja, atsiskiria ir yra išvalomos.

Tuo pačiu metu tvarščio pagalvėlė sugeria žaizdoje susikaupusį eksudatą su bakterijomis ir jį sulaiko. Šie mainai – Ringerio tirpalo išskyrimas ir baltymų sutraukimas – veikia, nes tvarščio pagalvėlės absorbentas gerai priglunda, todėl jo sugeriamasis sluoksnis puikiai sulaiko baltymų turintį žaizdos eksudatą ir kartu pašalina druskingą Ringerio tirpalą.

Pašalinus žaizdai gyti trukdančius veiksnius, t. y. kai iš žaizdos išvalomos nekrozinės masės, detritas (suirusi ląstelių medžiaga, pavyzdžiui, nekroziniai audiniai), sukuriama granuliaciniam audiniui formuotis tinkamos sąlygos: proliferacinės, greitai augti gebančios ląstelės gali migruoti į žaizdos sritį, o kapiliarai (smulkiausios kraujagyslės) – atsinaujinti. Drėgmė ir Ringerio tirpale esantys elektrolitai, tokie kaip natrij, kalis ir kalcis, skatina ląstelių proliferaciją.

Išsamiau apie žaizdų gijimą skatinantį „HydroClean“ poveikį:

„HydroClean“ greitai išvalo. Daug dokumentuotų gydymo atvejų rodo, kad didelis „HydroClean“ valomasis poveikis yra ypač efektyvus. Nekrozinės masės dažniausiai atsiskiria jau pirmosiomis gydymo dienomis arba suminkštėja tiek, kad jas galima lengvai pašalinti mechaniniais būdais. Tai gali būti ypač naudinga valant lėtines opas, kad žaizda greičiau pradėtų gyti.

„HydroClean“ mažina MMP. Matrikso metaloproteinazės (MMP) yra fermentai, kurie dalyvauja žaizdos gijimo procese. Tačiau, kai jų žaizdoje yra labai daug, jie stabdo gijimą, o taip dažniausiai būna esant lėtinėms žaizdoms. Dėl patentuoto tvarsčio „HydroClean“ sugeriamojo ir valomojo veikimo principo sugeriantis sluoksnis sutraukia MMP kartu su žaizdos eksudatu, saugiai viską sulaiko SAP viduje ir stabdo MMP aktyvumą. Šis efektas taip paveikia patofiziologinę žaizdos aplinką, kad ji atgautų fiziologiškai normalią būklę. Tyrimai atskleidė, kad naudojant „HydroClean“ MMP sumažėjo daugiau nei 87 %¹.

„HydroClean“ apsaugo nuo pakartotinio užkrato. Siekiant išvengti ar pašalinti akivaizdžią žaizdos infekciją, ypač svarbu, kad į tvarstį sugertos bakterijos vėl nepatektų atgal į žaizdą ir taip jos pakartotinai neužkrėstų. Ne visi tvarsčiai, visų pirma pagaminti iš tekstilinių medžiagų, atitinka šį reikalavimą. „HydroClean“ SAP sugeriantis sluoksnis užtikrintai ir saugiai sulaiko detritą, bakterijas ir MMP. Mikrobinis eksudatas neišsiskiria, net jei „HydroClean“ naudojamas su kompresiniu tvarsčiu.

„HydroClean“ palaiko autolitinį debridementą. Autolitinis debridementas apibrėžia organizmo gebėjimą atsikratyti negyvų ląstelių ir (arba) svetimkūnių, pasitelkiant fermentus, esančius pačiame audinyje (gr. *autolyse* – savaiminis irimas). Gyjant žaizdai, šiam organizmo valymosi procesui reikia imuninių ląstelių (leukocitų), kurios po atitinkamos baltymų skaidančių fermentų diferenciacijos ir sekrecijos kaip fagocitai sudaro sąlygas detrito, svetimkūnių medžiagos ir mikrobu fagocitozei.

Endogeninių fermentų išsilaisvinimą skatina drėgna ir šilta žaizdos aplinka. Šiuo atveju taip pat patentuotas „HydroClean“ sugeriamasis ir valomasis efektas žaizdoje sukuria optimalias sąlygas vykti autolitinio debridemento procesui. SAP sugeriantis sluoksnis sparčiai sutraukia bakterinį eksudatą, MMP, nekrozinis audinius, fibriną ir taip atlaisvina paties organizmo valomuosius procesus.

„HydroClean“ skatina granuliaciją. Žaizdos patofiziologinės aplinkos normalizavimasis, naudojant tvarstį „HydroClean“, pasireiškia kaip spartus granuliacinio audinio formavimasis. Granuliacinio audinio augimas, migruojant proliferacinėms ląstelėms ir atsinaujinant kapiliarams, dažnai prasideda greitai ir vyksta net tada, kai kitos žaizdos dalys dar tik valosi. Stimuliuojamąjį poveikį čia turi ir nuolat išskiriamas Ringerio tirpalas. Jis stabilizuoja žaizdos pH ir prisotina ląsteles būtinųjų elektrolitų – natrio, kalio ir kalcio. Ląstelėms tarsi pasiūloma vadinamoji mitybinė terpė, kuri skatina jų augimą, o kartu ir granuliacinio audinio formavimąsi.

„HydroClean“ paprasta ir saugu naudoti. Tvarsčio „HydroClean“ vidinę pusę sudaro austinė polipropileno medžiaga su silikoninėmis juostelėmis. Kartu su SAP sugeriančiu sluoksniu ir jame esančiu Ringerio tirpalu sukuriamos savybės, kurios saugiai ir paprastai užtikrina drėgnąją terapiją.

Ilgas laikymo laikas. „HydroClean“ ant žaizdos gali būti laikomas iki trijų dienų ir visą tą laiką palaiko ją drėgną. Silikoninė dalis neleidžia tvarsčiui prisiklijuoti prie žaizdos. Mažiau perrišimų paprastai reiškia mažesnę antrinės infekcijos pavojų. Žaizdos gūlis apsaugomas nuo išorinių veiksnių, ypač nuo at-

vėsimo keičiant tvarstį. Pacientui ilgas tvarsčio laikymo laikas taip pat naudingas, nes taip jis išvengia dažnų stresą keliančių perrišimų. Naudojant „HydroClean“ galimas trijų dienų laikymo laikas visų pirma palengvina žaizdas prižiūrinčių ambulatorinių įstaigų veiklą. Pavyzdžiui, „HydroClean“ gali užtikrinti optimaliai saugią žaizdos priežiūrą visą savaitgalį.

Netrauminės savybės. Sąvoka „netrauminis“ reiškia „tausojančias audinius“. Paprastai, kalbant apie „audinius tausojančius“ tvarsčius, turima omenyje, kad jie neprisiklijuoja. „HydroClean“, savaime suprantama, tuo požiūriu, kad neprisiklijuoja prie žaizdos, yra netrauminis, tačiau dar turi ypatingą savybę, kuri daro jį universaliu ir audinius tausojančiu žaizdų tvarsčiu. Netrauminis poveikis:

- saugus žaizdos drėkinimas (trunkantis net tris dienas);
- ilgas laikymo laikas žaizdos ramybei, kuri svarbi gijimui, palaikyti;
- perrišimas nesukeliant ląstelių atsiskyrimo ir naujų ląstelių pažeidimo pavojaus;
- pacientus tausojantis neskausmingas arba beveik neskausmingas tvarsčių keitimas.

Ypač dažnai pamiršamas pastarasis punktas. Kadangi neretai žmonių, varginamų lėtinųjų žaizdų, gyvenimo kokybė stipriai suprastėja, itin svarbu kiek įmanoma labiau naudoti netraumines priežiūros priemones sumažinti vietinį poveikį žaizdoms.

Paprasta naudoti. „HydroClean“ gerai priglundą tiek prie pusapvalių, tiek prie kūgio formos kūno dalių. Dėl šios priežasties naujas plonesnis tvarstis „HydroClean“ tinka trofinėms opoms, kai naudojami kompresiniai elastiniai tvarsčiai.

Kad tvarstis būtų uždėtas tinkamai, viršutinė jo dalis žymima „HydroClean“ logotipu. „HydroClean“ ant žaizdos paviršiaus dedamas baltąja puse.

Gilioms, nelygioms žaizdoms specialiai sukurtą tvarstį „HydroClean cavity“ reikėtų įdėti nespaudžiant.

Pastaba. Jei labai gilios ir nelygios žaizdos ertmių negalima tamponuoti tvarsčiu „HydroClean cavity“, rekomenduojama švelniai įtamponuoti kalcio alginatinį tvarstį „Sorbalgon“, o tada ant didžiosios žaizdos dalies uždėti „HydroClean cavity“. Abu tvarsčiai veikimo principais idealiai vienas kitą papildo. Atkreiptinas dėmesys, kad „HydroClean“ negalima karpyti.

„HydroClean“ neturi jokių kontraindikacijų. Visos „HydroClean“ žaizdai padedančios gyti savybės leidžia šį tvarstį rinktis gydant pačias įvairiausias žaizdas – ir skirtingos genezės, ir būklės.

„HydroClean“ naudojamas:

- visoms infekuotoms ir neinfekuotoms žaizdoms;
- visoms ūminėms ir lėtinėms žaizdoms, esant valymosi fazei, kai yra nekrozė, apnašos ir (arba) fibrinas ir būna daug bakterijų;
- visoms ūminėms ir lėtinėms žaizdoms, esant pradinei granuliacijos fazei, ypač jei yra veiksnių, kurie gali trikdyti žaizdos gijimą;
- ūminėms trauminėms probleminėms žaizdoms, gyjančioms pirminiu ir antriniu būdu, kurios laikomos infekuotomis.

Straipsnis parengtas pagal informaciją leidinyje HARTMANN WundForum 3/2016, Das neue HydroClean – die einzige Wundauflage, die saugt und spült.

¹ Tyrimas „Lėtinųjų žaizdų matrikso metaloproteinazių aktyvumo slopinimas, naudojant poliakrilato superabsorbentą“, publikuotas „Biomaterials“, 29:2932-40 (2008).